

C101 – ECO14

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

15 januari 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jan Peumans tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de verdere uitvoering van het ‘Ontwikkelingsperspectief 2025’	1
Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de negatieve handelsbalans in Vlaanderen	5
Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de communicatie met betrekking tot de wijziging in het subsidiebeleid	8
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het XL-fonds	9

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Vraag om uitleg van de heer Jan Peumans tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de verdere uitvoering van het ‘Ontwikkelingsperspectief 2025’

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de minister, de inspiratie voor deze vraag komt eigenlijk van de commissievoorzitter, die enkele weken geleden een interpellatie heeft gehouden over de uitvoering van het START-programma. We hebben toen ook de vraag gesteld aan de minister-president. De laatste mededeling die gebeurde aan de leden van de Vlaamse Regering, dateert van 24 oktober 2008. Om de drie of zes maanden gebeurt dat, want de vorige dateert van 27 juni 2008. Daarin wordt een overzicht gegeven – en ik heb ook tegen de minister-president gezegd dat wie het dossier wil volgen dat goed kan doen via het systeem van projectmonitoringsfiches – van hoe en wat.

Wat ons het meest interesseerde, en dat was ook de vraag die we hebben gesteld aan de minister-president, was hoe het zit met de opmaak van een strategische visie op de ontwikkeling van de luchthaven en de regio.

Mevrouw de minister, in de vraag om uitleg heb ik letterlijk geciteerd wat de minister-president meedeelde. Hij zei: “Daarover zijn de politieke besprekingen begonnen. Ik kan u wel zeggen dat het geen gemakkelijke discussies zijn binnen de Vlaamse Regering. De minister van Economie, mevrouw Ceysens, werkt daar aan. Ex-minister Moerman heeft, samen met de Vlaamse Regering, die studie besteld. Ze is ondertussen afgewerkt. Er is akte van genomen. Minister Ceysens gaat na of die cijfers moeten worden bijgesteld. In 2007 is er een reflectiegroep bij elkaar gekomen. Die is toen tot de conclusie gekomen dat aan het cijfermateriaal niets moest worden gewijzigd. We zijn nu echter bijna twee jaar later. Als men dergelijke studies bestelt, er akte van neemt, maar daar niet snel bepaalde beslissingen aan kan toevoegen, dan is de vraag steeds of ze nog steeds actueel zijn. Ik heb begrepen dat minister Ceysens er nog altijd van uitgaat dat die cijfers relevant zijn en dat er geen bijsturing nodig is.”

Dat was het antwoord naar aanleiding van de interpellatie en de interventie van mezelf in deze commissie.

Mevrouw de minister, ik weet wat in de fiche staat. Ik weet niet of u het verslag van die commissievergadering hebt gelezen. Ik denk dat die plaatsvond op 11 december. Zowel bij de heer Van Rompuy, de heer Glorieux als

mezelf, de drie leden die daar toen over geïntervenieerd hebben, was de indruk dat er een aantal ontwikkelingen op het terrein bezig zijn en een aantal cijfers duidelijk bijgesteld moeten worden.

Een van de eerste zaken die ik in 2004 als volksvertegenwoordiger heb meegemaakt, was een hoorzitting over de DHL-saga. DHL is inmiddels vertrokken en zit nu in Leipzig. Maar er zijn toch een aantal ontwikkelingen op de markt bezig die erop wijzen dat er een aantal veranderingen bezig zijn in de luchtvaart. Dat wordt wel tegengesproken door de mensen van Transport & Mobility, een spin-off van de universiteit van Leuven. Mevrouw De Ceuster heeft hier onlangs een hele uiteenzetting gegeven, naar aanleiding van het al dan niet verbreden van de ring. Dat past in feite ook in heel de filosofie rond START. Mevrouw De Ceuster zei dat de grootste groei in het luchtvervoer nog te verwachten is. Wij dachten toen dat het ging over De Lijn – luchtvervoer –, maar het ging dus heel duidelijk over de luchtvaart, zowel cargo als personenvervoer.

Mevrouw de minister, we zouden graag kennis nemen van de strategische visie. Die zit nu al twee en een half jaar ergens veilig opgeborgen, maar we zouden graag weten wat in de strategische visie staat.

Vindt u nog steeds dat de streefcijfers en dergelijke niet moeten worden aangepast? Men sprak over een verdubbeling van de tewerkstelling, en het reizigersaantal wil men zien groeien tot 25 of 26 miljoen tegen 2025. Dat zou enorm zijn, ook voor de personen- en cargo-trafik die zo ontwikkeld zou worden.

Hebt u zicht op de invloed van de financiële en economische crisis op de cijfers inzake passagiersvervoer en cargo? We hebben toen ook verwezen naar het feit dat DHL in Amerika volledig stopt. Zij doen de boeken dicht, want ze kunnen de concurrentie met UPS en FedEx niet meer aan. Ik stel vast dat TNT in Bierset, een verhaal dat ik zeer goed ken, voor korte afstanden geen vliegtuigen meer gaat gebruiken, maar wil overschakelen op vrachtverkeer. Dat is, gezien de ontwikkelingen, blijkbaar goedkoper. Vanuit die optiek rijst de vraag wat de invloed is van de financiële en economische crisis op de cijfers voor Zaventem.

Is deze reflectiegroep op de een of andere manier nog actief of plant u deze reflectiegroep opnieuw samen te roepen? Welke initiatieven plant u om de nodige politieke consensus te bewerkstelligen en te operationaliseren? Op welke termijn? Uit het antwoord van de minister-president begrepen we dat er politiek nog wat discussie over was.

De heer Eric Van Rompuy: Ik zal de interpellatie die ik heb gehouden ten aanzien van minister-president Peeters, niet overdoen. Men had het toen over een verdubbeling van de tewerkstelling, van 70.000 banen nu tot 140.000 à 150.000 banen in de ruime omgeving rond de luchthaven. Ik heb toen ook al gezegd dat dit wellicht veel te hooggegrepen was. De evolutie van de jongste jaren is dat de luchthaven een comeback heeft kunnen maken na het faillissement van Sabena en het vertrek van DHL. Er heeft toch wel een compensatiebeweging plaatsgevonden, maar op middellange termijn is die verdubbeling van de werkgelegenheid wellicht te hooggegrepen.

In het START-programma werd vooropgesteld dat een aantal industrieterreinen zouden worden ontwikkeld, zoals Airport Village en Lozenberg, en terreinen in Machelen, Diegem en Meise-Westrode. Men had op die bedrijventerreinen op korte termijn een tewerkstelling van ongeveer 14.000 banen voorzien. Momenteel is daar nog niets van gerealiseerd. Airport Village vindt dat de markt op dit ogenblik niet gunstig genoeg is om die zware investering te doen. Ik ben ook schepen van Ruimtelijke Ordening in Zaventem. Sabena Technics had daar een totaal nieuwe investering gepland. Die mensen zeggen dat ze qua trafiek op termijn 25 percent minder verwachten dan wat de jongste jaren als groei werd vooropgesteld. Ze hebben dan ook die aanvraag voor die bouwvergunning voor twee jaar uitgesteld. Er is dus een te groot optimisme geweest over de tewerkstellingsperspectieven voor de luchthaven.

Er is de discussie die wordt gevoerd over het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel. Daarover heb ik het de vorige maal ook al gehad. Dan gaat het niet alleen over het ontwikkelen van de bestaande bedrijventerreinen, maar ook over het realiseren van nieuwe terreinen. De jongste vier jaar is echter van die 14.000 nieuwe arbeidsplaatsen op de bedrijven niets gerealiseerd. In het algemeen moeten we vaststellen dat die hypothesen waarvan men uitging, te hooggegrepen zijn. Mevrouw de minister, wat is uw antwoord hierop?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Ik dank de leden voor deze introductie. Mijnheer Peumans, u hebt me gevraagd of ik u die strategische visie kan bezorgen. Ik wil dat uiteraard doen, maar misschien is het zinvoller dat we de gelegenheid nemen om die te laten voorstellen. Dan gaat het over het synthesesdocument Ontwikkelingsperspectief Zaventem 2025. De administratie stelt dat daar best wel wat duiding bij wordt gegeven, in plaats van het zomaar te geven. Het moet worden voorgesteld door het bureau dat het heeft gemaakt, in al zijn nuances. We zijn dus eigenlijk vragende partij dat daar een commissievergadering aan zou worden besteed, zodat u het rapport heeft, maar we dat niet zomaar in uw bus laten vallen en iedereen daar maar in leest wat hij wil. We vinden dat dit moet gebeuren in een gezamenlijke oefening, met de opstellers. Zij kunnen

dan zeggen waarom ze bepaalde dingen op een bepaalde wijze hebben gedaan, en op welke wijze bepaalde dingen moeten worden bekeken. Dat lijkt me relevanter, zeker in een dossier dat altijd wat politiek beladen is. In uw laatste vraag verwees u daarnaar. Dat geeft ons de gelegenheid om dat allemaal samen te exploreren en ervoor te zorgen dat bepaalde dingen juist worden gelezen. Het blijft iedereen natuurlijk vrij daar zijn politieke conclusies uit te trekken, maar ik zou niet graag zien dat we al met misverstanden beginnen, waarbij dingen anders worden gelezen. Laten we dus een ogenblik reserveren om dat hier publiek voor te stellen. Daar is ook absoluut niets geheim aan. Dat is dus mijn antwoord op de eerste vraag. Daarmee hebt u het rapport, maar het wordt ook met de nodige duiding in de openbaarheid gebracht. De opstellers zullen die daar graag bij verstrekken.

Ik weet niet of het zinvol is om dat bijvoorbeeld te koppelen aan wat de luchthaven zelf vindt. Daar bestaat immers af en toe verwarring over. Anders houden we het gewoon bij dat document. We zouden dus twee dingen kunnen doen. We kunnen het document Ontwikkelingsperspectief Zaventem 2025 laten voorstellen, maar eventueel zouden we aan de heer Luc Van den Bossche kunnen vragen wat er bij de luchthaven zelf concreet gebeurt en hoe de luchthaven dat bekijkt. Dat is maar een suggestie, maar we zijn alleszins bereid het document in de commissie voor te stellen.

Er werd me gevraagd of de streefcijfers moeten worden aangepast en hoe het nu zit met de economische crisis. De studie werd afgerond in juni 2006, zoals u weet. Dan kom ik meteen tot uw derde vraag, over de reflectiegroep. Eigenlijk was dat een reviewpanel, dat de beperkte en tijdelijke opdracht had gekregen om na te gaan of dat ontwikkelingsperspectief voor Zaventem constant zou blijven, in de toenmalige veronderstelling dat er zich welomschreven nieuwe beleidsontwikkelingen zouden voordoen. Toen werd gekeken naar het verbod op kortafstandsvluchten, Europese initiatieven met betrekking tot de beperking van nachtvluchten, de opname van de luchtvaartsector in het Europese emissiehandelssysteem, belastingen en retributies in de luchtvaartsector en het internationaliseren van externe effecten van luchtvaartactiviteiten. Dat reviewpanel heeft toen eigenlijk geoordeeld dat er geen aanwijzingen waren om over te gaan tot een nieuwe berekening of het inschatten van een nieuwe impact.

Men kan zich dan vandaag opnieuw de vraag stellen of we, omwille van de crisis, opnieuw moeten laten bekijken of we moeten bijstellen. Het is voor mij geen fetisj of we nu al dan niet gaan laten bijstellen. Je kunt ze nog eens laten hernemen en bijstellen, maar met wat gaan we rekening houden? We weten dat er een financiële crisis is geweest, met een impact op de economie. Maar tegen dat we de studie zullen hebben, zijn we misschien alweer in een volgende fase aanbeland, want de economie zal ooit opnieuw aantrekken. Zo kan je bezig blijven. De

omstandigheden veranderen nu zo snel. Toen u verwees naar een aantal redenen die aanleiding zouden kunnen geven tot het herbekijken van de studie, was dat vooral omwille van energieprijzen. Voor de financiële crisis zaten we door de energieprijzen in een totaal andere situatie dan vandaag.

Langs de ene kant is er op elk moment wel een reden om te zeggen dat er schommelingen zijn en dat er een financiële of economische crisis aankomt. Langs de andere kant, als we dat doen, zijn we misschien alweer in een ander economisch landschap terechtgekomen vooraleer we de cijfers hebben gekregen.

Zelf ben ik dus geen vragende partij om studies te blijven organiseren. Maar het is geen fetisj. De reviewgroep is maar één keer met een beperkte opdracht aangesteld om na te gaan of er nood was aan een nieuwe studie. Ik denk niet dat we iedere keer, naast de taskforce, de reviewgroep bijeen zullen brengen. We zullen wel de taskforce bijeenbrengen en vragen of zij vinden dat het moet gebeuren. Persoonlijk zou ik de studie hier willen voorstellen zodat ze in de openbaarheid komt en het debat kan worden gevoerd, met alle nuances en zeker met de nuance dat we intussen in wat gewijzigde economische omstandigheden zijn terechtgekomen.

U vraagt hoe we verder geraken in het politieke debat. Dat is voor een deel ook de uitdaging van de taskforce, onder leiding van de minister-president. Ik heb er uiteraard zelf een mening over. Het is ook geen geheim dat de verschillende fracties er verschillende meningen op na houden. Het kan misschien helpen om in het parlement het debat te organiseren en iedereen zijn mening te laten ventileren. Als we de studie voorstellen, dan wil ik dat gerust doen. Ik zal ook bekijken of er in de taskforce bereidheid is om naar een politieke consensus te gaan. Ik wil de taskforce zeker opnieuw bijeenbrengen. Voor het reviewpanel denk ik niet dat het veel zin heeft omdat zij ooit bij elkaar zijn gebracht om destijds te bekijken of de studie moest worden bijgesteld voor de elementen die ik u gegeven heb en die toen van een andere aard waren dan ze vandaag zouden zijn. Het reviewpanel wist toen ook wel dat er iedere keer andere elementen zouden zijn die voor deze sector in overweging zouden moeten worden genomen. Maar eer er een nieuwe studie is, zijn er weer gewijzigde omstandigheden.

Tot daar waar we staan. Ik stel voor om de studie in de commissie eens onder de loep te nemen.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik ben geen lid meer van deze commissie, maar ik denk dat het goed zou zijn om een toelichting te krijgen bij de studie. De Vlaamse Regering heeft er op 20 juli 2006 akte van genomen. We kunnen misschien ook het standpunt van

BAC (Brussels Airport Company, de uitbater van de luchthaven) vragen.

De vraag blijft toch hoe de strategische visie zich verhoudt tot – laat het ons gemakshalve zo noemen – de logistieke visie op Vlaanderen. Zelfs met een verbreding van de ring en alle andere verbindingen die men al dan niet aan het uitvoeren is, zal de verkeersafwikkeling moeilijk zijn. Men wil naar 25 miljoen passagiers gaan tegen 2025. Ik vraag me dan af hoe men, in een zo druk bereden land als Vlaanderen, nog voor- of achteruit zal kunnen rijden. Het probleem is niet alleen de ring, maar ook alle toegangswegen naar de ring. U kent de situatie in Brussel en de wijde omgeving van Brussel ook.

U zegt dat de taskforce onder leiding staat van de minister-president. De minister-president verwijst me door naar u. Op basis van het antwoord, zal ik een nieuwe vraag om uitleg indienen bij de minister-president. Zo kunnen we bezig blijven. In de monitoringsfiche van oktober 2008 staat heel duidelijk als volgende stap: “Beslissing omtrent het bijkomend onderzoek door de Vlaamse Regering op initiatief van minister Ceysens.” Ik hoor u heel duidelijk als antwoord ‘neen’ zeggen. Ik weet dat de energieprijzen gezakt zijn. U citeerde een aantal Europese initiatieven. Denk maar aan de problematiek van de nachtvluchten, het emissiehandelssysteem. U verwijst naar het internaliseren van de externe kosten, wat op dit moment, zeker in de vliegtuigsector, niet gebeurt. Men kan zich afvragen of deze sector kan achterblijven bij een aantal andere sectoren in de samenleving.

Er staat ook: “De volgende stap is de beslissing van de Vlaamse Regering over de strategische projecten in het kader van de strategische visie.” Een toelichting is natuurlijk gewoon een toelichting. Op die manier leren we het standpunt van de Vlaamse Regering nog niet kennen. Dat lijkt me nochtans relevant. Bovendien is dit de achtergrond van deze vraag om uitleg.

Minister Patricia Ceysens: Het review panel heeft rekening gehouden met alle elementen die de heer Peumans net heeft aangehaald. Volgens het review panel vormen die elementen geen verantwoording om de studie opnieuw uit te voeren. Bepaalde mensen zijn allicht van mening dat elke wijziging in de omstandigheden een aanleiding tot een herziening van de studie vormt. Indien de taskforce toch voor bijkomend studiewerk zou opteren, zou ik dit niet als een fetisj benaderen. Ik ben gewoon van mening dat het review panel een punt heeft. Alle omstandigheden kunnen worden aangegrepen om een en ander weer bij te stellen en te bekijken. Het review panel houdt die boot af. Eerlijk gezegd, ben ik het hiermee eens. Indien we hier zouden op ingaan, zouden we de studies elke keer opnieuw kunnen laten uitvoeren en zouden we nooit een echt eindpunt bereiken.

Over de strategische visie is momenteel nog geen consensus tot stand gekomen. Ik wil die strategische visie elke keer naar voren brengen, maar ik krijg telkens te horen dat er nog geen consensus is.

De heer Jan Peumans: Ik wil nog een naïeve vraag stellen. Zullen we in het kader van de toelichting ook inzicht krijgen in de punten waarover al dan niet een akkoord is bereikt? Een zuivere toelichting bij de strategische visie die Idea Consult destijds heeft opgesteld, is ook aardig. De vraag is welke visie de Vlaamse Regering ten aanzien van de achttien met de taskforce besproken strategische projecten heeft ontwikkeld. Dat is de achtergrond van deze vraag om uitleg. Ik stel vast dat de Vlaamse Regering daarover nog geen duidelijkheid heeft geschapen.

Minister Patricia Ceysens: Ik heb er geen probleem mee mijn strategische visie tijdens de hoorzitting duidelijk naar voren te brengen.

De heer Eric Van Rompuy: We hebben hier een interpellatie tot minister-president Peeters gehouden. Hij heeft toen een stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het Strategisch Actieplan voor Reconversie en Tewerkstelling (START-programma) gegeven. Hij heeft toegelicht welke initiatieven zijn genomen met betrekking tot de mobiliteit, waaronder het openbaar vervoer, en de arbeidsmarkt.

De samenwerking tussen de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), ACTIRIS (de Brusselse dienst voor arbeidsbemiddeling), Voka (de Vlaamse werkgeversfederatie) en de vakbonden op de luchthaven mondt jaarlijks uit in een jobbeurs, tijdens de welke wordt geprobeerd de vacatures op de luchthaven met mensen uit het Brusselse in te vullen.

Tijdens de bespreking met minister-president Peeters is één zaak duidelijk gebleken. Dit is geen kwestie van filosofie of van politieke visie. Het gaat hier om de feiten. De tewerkstelling op de luchthaven is de voorbije jaren gestegen. Die stijging biedt evenwel niet de perspectieven die in de uit 2006 daterende studie zijn vooropgesteld. Het is trouwens maar de vraag in welke mate die perspectieven realistisch zijn. Het zou om een verdubbeling van het aantal arbeidsplaatsen rondom de luchthaven gaan. Het aantal arbeidsplaatsen zou van 60.000 tot 140.000 of 150.000 stijgen. Ik vraag me af in welke mate dit economisch haalbaar is.

Een dergelijke groei vergt enorme investeringen. Op dit ogenblik zien we hier niets van. Bovendien moeten we rekening houden met de groei van de luchthaven. De studie mikt op een stijging met 4 procent per jaar. Dat blijkt niet het geval te zijn. Daarnaast vormt ook de ontwikkeling van bedrijventerreinen een belangrijk punt van het START-programma. De makers van dit programma gingen ervan uit dat DHL zou vertrekken en dat het nodig zou

zijn nieuwe terreinen te ontwikkelen. De cijfers zijn echter duidelijk. Airport Village, waaraan naar schatting 6000 tot 7000 arbeidsplaatsen zouden zijn verbonden, is nog niet gerealiseerd. De Lozenberg in Sint-Stevens-Woluwe is evenmin gerealiseerd. Het Masterplan Machelen-Diegem is niet uitgevoerd. Het dossier van Meise bevindt zich bij de Raad van State. Van de 14.000 jobs die in het kader van het START-programma op die bedrijventerreinen zouden worden gecreëerd, is na vier jaar tijd nog geen enkele gerealiseerd.

Een van de redenen waarom die jobs er niet zijn, is het gebrek aan vraag. We moeten vaststellen dat de industrieterreinen rondom de luchthaven onderbenut zijn. Er is geen bereidheid tot investeringen.

Ik beweer niet dat de werkgelegenheid de komende jaren niet zal groeien. Er zal ongetwijfeld een groei zijn. Die groei zal echter niet bijzonder groot zijn. Alle beleidsconclusies in verband met mobiliteit zijn in feite overtrokken. Zelfs indien de Brusselse ring zou worden uitgebreid, zou de regio van Zaventem een verdubbeling van de werkgelegenheid niet aankunnen.

We moeten die discussies op basis van de feiten voeren. De tewerkstellingsperspectieven in Zaventem zijn positief, maar komen niet overeen met het optimisme dat Idea Consult in 2006 heeft vooropgesteld. We kunnen die mensen eens horen. Indien de minister hierbij aanwezig is, kunnen we dan ook eens over de hypothesen nadenken. Misschien kunnen we gewezen minister Van den Bossche, die met deze zaak zeer vertrouwd is, eens vragen om te komen. Ik weet alvast dat hij nog graag naar het Vlaams Parlement komt. We zullen daar in de loop van de komende weken werk van maken.

Minister Patricia Ceysens: Ik denk dat dat echt wel nodig is. Ik zou niet graag hebben dat men denkt dat er ergens iets ligt dat men niet mag zien. Voor mijn part wordt hier alles besproken, zonder reserves.

Als u vraagt wat de visie is, komt men heel snel terecht bij de haalbaarheid. In de visie zijn er natuurlijk wel wat politieke verschillen. De ene doet absoluut een appel op de economische mogelijkheden en de economische groeipotentie van het gebied en de andere wil dat al ab initio temperen, want men wil dat gewoonweg niet. De tweede fase is wat haalbaar is.

Het is ooit 'gestart' met een ministerraad op de luchthaven zelf, waar men met heel grote ambitie het plan presenteerde. Toen was de sky the limit. Persoonlijk, en ik denk dat dat mijn taak is als minister van Economie, geloof ik nog altijd dat er een opportuniteit is, maar ook een nood, voor het gebied en de regio om een economische klemtoon en focus te leggen en het strategisch actieprogramma voor de reconversie en de

tewerkstelling in de luchthavenregio maximaal, in visie en ambitie, om te zetten.

In de praktijk zien we dan sowieso wat de omstandigheden zijn die dat wijzigen. Het zal nu misschien wat minder aantrekken, maar er komt ongetwijfeld ook weer een moment dat het meer aantrekt. Dan gaat het over het haalbare, want men is afhankelijk van private investeringen. We hebben niet alle hefboomen zelf in handen om de visie die we zouden hebben, uit te voeren. Dat zijn de twee niveaus waartussen we een onderscheid moeten maken.

Ik heb absoluut geen probleem om, als IDEA Consult de presentatie doet, aan te geven wat wij vanuit Economie denken over de opportuniteiten en de visie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de negatieve handelsbalans in Vlaanderen

De heer Eric Van Rompuy: Mijn vraag gaat terug op de interpellaties die in de commissie zijn gehouden op 22 april 2008. Toen bleek dat de Belgische handelsbalans in het rood was gegaan. We hebben toen gesteld dat we wel Belgische handelsbalanscijfers hebben en gevraagd wat de stand van zaken zou zijn als we Vlaamse handelsbalanscijfers zouden hebben. Mevrouw de minister, u hebt toen aangekondigd dat we zouden moeten kunnen beschikken over Vlaamse cijfers, om op die manier producten en diensten en waarde en volume te kunnen opsplitsen en ook de productieverschuivingen in kaart te kunnen brengen.

Als we naar de Vlaamse handelsbalans kijken, ook al hebben we de cijfers niet, kunnen we wel veronderstellen dat er zich de voorbije jaren een aantal ontwikkelingen hebben voorgedaan. Langs de ene kant zien we de dalende energiekosten en olieprijsen, die voor een deel de importwaarde ten goede zouden moeten komen. We zouden minder moeten betalen voor onze import, als gevolg van de gedaalde olieprijsen en energiekosten. We moeten ervan uitgaan dat de importkosten lager zijn. Langs de andere kant is er de exportzijde. Zoals blijkt uit een studie die een paar maanden geleden is gepubliceerd, hadden we in de automobielsector in onze regio een handelsoverschot van 4 tot 5 miljard euro. Als gevolg van de gedaalde productie in onze regio is dat overschot in 2008 bijna helemaal verdwenen. We zitten met een zeer zware kostprijs voor onze handelsbalans, omdat de automobielsector sterk is teruggevallen. Zeker nu, met de grote crisis die we meemaken in de automobielsector, vrees ik dat dat in nog veel sterkere mate het geval is.

Mevrouw de minister, u hebt toen gezegd dat, als we statistieken ontwikkelen, we ermee rekening moeten houden dat die voor een deel vertekend zijn. De Vlaamse import wordt hoger ingeschat door onze zeehavens. Die zijn nu eenmaal gelokaliseerd in Vlaanderen, waardoor we in een doorvoersituatie zitten, die maakt dat de import te zwaar zou doorwegen.

De voorbije maanden waren er ook verschillende studies van de Europese Commissie, die erop wijzen – en Vlaanderen zorgt voor 80 percent van onze export – dat de exportmarkten fel zijn gekrompen. Dat is wegens de economische recessie, maar ook structureel hebben we een gebrek aan export van en investeringen in hoogtechnologische goederen. Op de internationale ranking van de handelspositie vallen we sterk terug, als gevolg van een gebrek aan kwalitatieve export van high technology goods.

Mevrouw de minister, er is toch wel een merkwaardige evolutie. Vlaanderen was de regio met het hoge surplus op zijn handelsbalans. We staan in voor 80 percent van de export van België.

De jongste jaren zien we iets anders. We hebben eerst gedacht dat dat te maken heeft met de hoge importkosten, de energie- en olieprijsen. We zijn sterk afhankelijk van die invoer, dus dat weegt op de balans, maar nu zien we dat we steeds meer structurele problemen hebben: de terugval van de automobielsector, een gebrek aan hoogtechnologische export, dalende concurrentiekracht. We hebben geen detailcijfers, maar als we die zouden hebben, ben ik ervan overtuigd dat we op dit ogenblik een negatieve handelsbalans hebben. Dat doet toch vragen rijzen.

We waren altijd fier op onze handelsbalans. Volgende dinsdag is er de slotzitting van ViA, maar onze regio is in de Europese ranking van de meest groeiende regio's al teruggevallen. Ook inzake onze internationale positie moeten we op negatieve cijfers rekenen. Dat doet toch vragen rijzen.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Mijnheer de voorzitter, ik ben, voor een keer, misschien even pessimistisch als u.

De heer Eric Van Rompuy: Ik ben een optimist.

De heer Jan Penris: Maar dat blijkt niet uit de toon die u vandaag gebruikt.

Ik heb de indruk, met u, maar dat moet hard gemaakt worden met cijfers, dat het minder goed gaat met onze Vlaamse economie. Alleszins minder goed dan we zelf zouden willen.

De commissie heeft daar in april 2008 over gedebatteerd, naar aanleiding van een interpellatie van de heer Van

Goethem, de heer Van Rompuy en de heer Van Malderen. Mevrouw de minister, toen had u, denk ik, toch al aangekondigd dat u het nodige cijfermateriaal zou proberen te verzamelen op Vlaams niveau. Ik weet dat dat niet gemakkelijk is. De denkoefening blijft moeilijk.

Als we ons moeten baseren op cijfers, moeten we nog altijd bij onze Belgische collega's te rade gaan. Zij stellen vast dat de Belgische handelsbalans vorig jaar negatief was. Maar voor bepaalde sectoren is dat nogal uitgesproken.

Mijnheer Van Rompuy, u hebt gewezen op de automobielsector, waar we in 2003 nog een positieve handelsbalans hadden van meer dan 5 miljard euro. Nu staan we 209 miljoen euro in het rood.

Daar zijn redenen voor, maar wat mij nog meer verontrust, en dat zou misschien een verklaring kunnen zijn voor de algemeen dalende tendens van onze Vlaamse economie, is dat ook andere sectoren het uitgesproken slecht doen. Dat zijn dan sectoren die voornamelijk op Vlaams grondgebied actief zijn.

Mevrouw de minister, ik ben wanhopig op zoek gegaan naar wat de diamantsector ter zake heeft te melden. Daarover heb ik nog geen cijfers kunnen vinden. Maar ik heb wel een sector gevonden die vergelijkbaar is, die van de echte en gekweekte parels, edelstenen en halfedelstenen, de edele metalen en metalen geplaat met edele metalen. Dat is ook een sector die voornamelijk in Vlaanderen actief is. Daar hadden we in 1999 een positieve handelsbalans van 1,150 miljard euro en zitten we in 2008 voor de eerste keer in de negatieve cijfers, ten bedrage van 139 miljoen euro.

Het gaat dus heus niet alleen over de automobielsector. Het gaat misschien ook over de chemie, maar zeker over bepaalde sectoren waar Vlaanderen traditioneel sterk stond. Dat moet bij ons een alarmbel doen rinkelen.

Zeker als u de cijfers over de diamant zult ontvangen, hoop ik dat u alert blijft, want dan zullen we misschien nog meer gechoqueerd zijn, omdat het daar over heel grote exportbedragen ging en we in 2007 in die sector een topjaar hebben gekend.

Mevrouw de minister, ik hoop dat u ons zo snel mogelijk in het bezit stelt van de Vlaamse cijfers, zodat we kunnen remediëren en kijken in welke sectoren we extra moeten bijspringen. Dan reken ik erop dat u in het bijzonder die sectoren volgt waar Vlaanderen traditioneel sterk was en waar we nu aanwijzingen krijgen dat we enorm verzwakken. Dan spreek ik over chemie, misschien over textiel, maar zeker over diamant en alles wat daarmee verwant is.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, ik denk dat het goed is dat we de juiste cijfers krijgen.

We zitten nu in de grote Eurozone. Vroeger hadden we wat sneller knipperlichten als de handels- en betalingsbalans in negatieve termen evolueerden. Met de euro wordt dat allemaal wat weggecamoufléerd en de directe knipperlichten verdwijnen.

We hebben het rente-ecart met Duitsland, dat misschien nog een kleine indicatie kan geven over de concurrentiekracht of de competitiviteit van onze economie. Daar spelen dan vooral de overheidsfinanciën een rol en minder de concurrentiekracht van de economie. We hebben meer dan vroeger correcte cijfers nodig op Belgisch niveau en zeker ook op Vlaams niveau.

De economie is sterk evolutief, gelukkig. Ik denk dat we niet alleen oog moeten hebben voor de traditioneel sterke sectoren – chemie, textiel –, maar dat het er vooral op aankomt dat we ons ook op de nieuwe sectoren richten. We moeten ons als Vlaamse economie niet defensief opstellen en beschermen wat we hebben, we moeten anticiperend en assertief naar de nieuwe sectoren kijken.

Ik heb tijdens de kerstvakantie het interessante boek van Geert Noels gelezen. Hij zegt terecht dat op 50 jaar tijd de helft van de topbedrijven is verdwenen. Onze Vlaamse economie illustreert dat: die economie evolueert. We mogen niet alleen kijken naar de auto-, de chemie- of de textielsector. Natuurlijk moeten we die niet aan hun lot overlaten. Dat hoort u me niet zeggen. We mogen ons echter echt niet beperken tot die sectoren. We moeten kijken naar de nieuwe uitdagingen die op ons afkomen. Terecht wordt immers gesteld dat elke crisis haar uitdagingen heeft. Elke crisis houdt een vervelling van het economisch weefsel in, ook in Vlaanderen. Dan komt het erop aan niet alleen brandjes te blussen, maar vooral de economie voor te bereiden om volop te profiteren van de economische heropleving die eraan zal komen. Dan moet ook net worden ingezet op die industrieclusters – want ik mag ze niet meer 'sectoren' noemen van u, mevrouw de minister – die een enorme toegevoegde waarde creëren. Ik wil u aanmoedigen wat dat betreft, mevrouw de minister.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik heb gelezen dat u het idee hebt gelanceerd om een Vlaamse variant van Wallonie-Bruxelles te creëren, dus Vlaanderen-Brussel, om de Vlaamse sterkte als economische kracht samen met Brussel uit te spelen. Ik lees dat u al uw goede collega, minister Vanhengel, zou hebben benaderd. Is dat een proefballonnetje, of zit er al wat meer vlees aan het bot? Wat vinden uw collega's in de Vlaamse Regering daarvan? Wat is de timing om dat voort te operationaliseren?

De voorzitter: Optimism is a moral duty. Dat geldt ook hier.

Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Absoluut.

Mijnheer de voorzitter, eerst en vooral wil ik het verloop schetsen van de voorbereidingen voor het ontwikkelen van een Vlaamse handelsbalans. Voor alle duidelijkheid: vandaag hebben we die niet. Daar kan geen misverstand over bestaan.

In juni 2007 was er een eerste onderhoud tussen de gouverneur van de Nationale Bank van België (NBB) en de gewesten om een aantal lacunes in de regionale statistieken te verzamelen, te bespreken en te verhelpen. Op die vergadering werd het startschot gegeven voor drie afzonderlijke werkgroepen, die een inventaris zouden opstellen van de nodige inspanningen en middelen die nodig zijn om die statistieken te produceren. Een van die werkgroepen richtte zich op de bestedingszijde van het regionale bbp. In die werkgroep werden de volgende drie punten behandeld.

Er was de in- en uitvoer van goederen. Voor die stroom bestaat er een reeks, zij het dat die niet is afgestemd op de ESR95-statistiek van de nationale en regionale rekeningen. Er was de in- en uitvoer van diensten. Hiervoor bestaat er enkel een Belgische statistiek. Bovendien is vanaf 2006 een nieuw inzamelsysteem van kracht. Het leveranciersbestand van de btw zal worden gebruikt als mogelijke bron om de intergewestelijke handel in kaart te brengen. Dat blijkt echter geen sinecure te zijn. Er zijn nog wel een aantal problemen met de interpretatie van die statistiek. Wat gebeurt er bijvoorbeeld met het invullen van de btw-aangifte op het hoofdkantoor van een groep waarvan gedeelten betrekking hebben op een vestiging in een ander gewest? Verder werden vragen besproken over hoe de interne leveringen tussen delen van een bedrijf die in verschillende gewesten gelegen zijn, in kaart moeten worden gebracht.

Gezien de prioriteiten op het Europees niveau voor een eventuele regionale verdeling van de consumptieve bestedingen in het kader van een regionale rekening van de huishoudens, het feit dat de in- en uitvoer van goederen iets meer dan 80 percent uitmaakt van de totale in- en uitvoer en het feit dat het de bedoeling is van het project om te komen tot effectieve eindresultaten, werd de ambitieuze visie uiteindelijk toch beperkt tot een aantal haalbare statistieken. In een nota geeft de werkgroep prioriteit aan het op punt stellen van de regionale handel in goederen volgens ESR95-statistiek en aan het ventileren van de regionale handel in diensten, en dat volgens het oude systeem, dus dat van voor 2006.

Na het afwegen van het beschikbare personeel en de beschikbare middelen die kunnen worden ingezet door de drie gewesten en de NBB, werd in het najaar van 2008 een brief gericht door de heer Rudi Acx, chef van het departement Algemene Statistiek van de NBB, aan de leidende ambtenaren van de diverse gewestelijke studiediensten. Hierin vraagt de NBB het akkoord met de inhoud van de drie mandaten en het akkoord voor het vrijmaken van de nodige middelen door de drie gewesten. De Waalse en Vlaamse minister-president hebben ondertussen

al hun instemming gegeven aan de NBB. Onze Vlaamse vertegenwoordiging in de werkgroep dringt er ondertussen ook op aan om toch de volledige handelsstatistiek, dus inclusief de buitenlandse handel in diensten onder het nieuwe systeem en het onderzoek naar interregionale handel, prioritair te kunnen behandelen. Alleen zo zullen we immers een volwaardige handelsbalans kunnen opstellen. Bij de NBB is het nu wachten, denk ik, op het akkoord van de Brusselse minister-president, zodat het project definitief van start kan gaan.

Ik deel uiteraard uw bezorgdheid over de meest recente cijfers van de zogenaamde Vlaamse handelsbalans, maar we moeten de cijfers die we hebben, natuurlijk ook wel correct kunnen interpreteren. Het Instituut voor de Nationale Rekeningen van de Nationale Bank van België heeft op 15 december 2008 de cijfers bekendgemaakt met betrekking tot de Vlaamse buitenlandse handel voor het eerste halfjaar van 2008. Regionale in- en uitvoercijfers worden verwerkt en vrijgegeven op vaste data, namelijk op 15 maart, 15 juni, 15 september en 15 december. Momenteel beschikken we over de Vlaamse in- en uitvoergegevens met betrekking tot de eerste twee kwartalen van 2008. De impact van de economische en financiële crisis, met de daaraan gekoppelde daling van de petroleum prijzen, tijdens de tweede jaarhelft, en vooral dan tijdens het vierde kwartaal van 2008, is natuurlijk niet zichtbaar in deze gegevens. Het zal vanaf 15 juni, wanneer geschikte gegevens van het vierde kwartaal beschikbaar zijn, pas echt duidelijk worden of er sprake is van “een stijgend deficit ondanks de gedaalde olieprijs en energiekosten”. Die daling zullen we natuurlijk ook wel zien. Vanzelfsprekend zal de daling grote gevolgen hebben voor onze invoer in die periode.

We moeten er ook op toezien dat we voorzichtig omspringen met termen als ‘tekorten op de Vlaamse handelsbalans’. Een Vlaamse handelsbalans moet immers rekening houden met de cijfers voor de intergewestelijke handel en de handel in diensten. Dat is niet het geval, omdat we dergelijke cijfers eerlijk gezegd niet hebben. De leden hebben hier verwezen naar een aantal bij uitstek industriële sectoren waarin we werken met goederen. We weten dat onze economie in het algemeen voor 20 percent uit industrie en goederen bestaat. Ondertussen bestaat ze dus echter voor 80 percent uit diensten.

De beschikbare gegevens over de Vlaamse handel tijdens de eerste zes maanden van 2008 leren ons dat de waarde van zowel de uitvoer als de invoer een stuk hoger lag dan tijdens dezelfde periode van het jaar ervoor. De vooruitgang bedroeg respectievelijk 10,64 percent en 17,66 percent. Uit een analyse blijkt dat het deficit dat hiermee gepaard ging, hoofdzakelijk toe te schrijven was aan de fors gestegen prijzen van minerale producten en grondstoffen, die vooral in het tweede kwartaal uit de pan gingen rijzen.

Ten slotte wil ik toch nog benadrukken dat, zelfs ondanks een moeilijke periode in de automobielpductie, de productgroep vervoermaterieel nog steeds positief kan afsluiten in het deel waarover we tot nu toe cijfers hebben. Mijnheer Van Rompuy, ik begrijp dat u een aantal studies hebt gecombineerd, om daaruit af te leiden dat dit negatief is. Kijken we echter naar de automobielpductie en de productgroep vervoermaterieel, dan blijkt dat voor dat deel nog positief te zijn. Het blijft natuurlijk moeilijk om op basis van diverse cijfers een echt juiste inschatting te krijgen. Vandaag hebben we geen Vlaamse handelsbalans.

Mijnheer Van den Heuvel, u hebt een vraag gesteld die hier natuurlijk niet echt aan de orde was, namelijk over Wallonie-Bruxelles. We moeten ons goed bewust zijn van wat er op het terrein gebeurt. Vanaf 1 januari 2009 is er een nieuwe entiteit van start gegaan, onder de gemeenschappelijke noemer Wallonie-Bruxelles. Dat is ook de wijze waarop zij hun beleid inzake buitenlandse handel momenteel voeren. Ze geven dat vorm onder die gemeenschappelijke noemer.

Ik heb dat ook gezien in het buitenland. Ik ben gaan spreken op een investeringsdiner van de Financial Times in Londen, waar een vijftigtal potentiële investeerders in het nieuwe domein van de clean technology waren bijeengebracht. Het is immers zo dat we moeten blijven inzetten op een aantal nieuwe ontwikkelingen die zich wereldwijd voordoen. We hebben ter zake toch wel mooie contacten gehad met Agoria, om de mogelijkheden te bekijken met betrekking tot wind, zon en biomassa. We doen zeker nieuwe investeringen om die domeinen voort op de kaart te zetten. Investeren in die nieuwe, alternatieve energie is immers natuurlijk tweemaal gunstig voor onze handelsbalans. Enerzijds wordt de import verlicht. Als we in die domeinen investeren, en we hebben daar nieuwe technologieën en producten die we meteen kunnen exporteren, dan kunnen we anderzijds ook onze export optrekken. De handelsbalans zegt natuurlijk ook niet alles: het dalen van de energieprijzen zal meteen de handelsbalans opkrikken. Dat zijn cijfers die we nu nog niet hebben, namelijk die van de laatste kwartalen van 2008. Dat zegt natuurlijk niets over het probleem van die economische crisis. Daar krijgen we dus wat bijzondere effecten.

Ik heb vastgesteld in Londen dat men zich inderdaad profileert als één koepel Wallonie-Bruxelles. Hoe hebben ze dat gedaan? Er is een nieuw samenwerkingsakkoord afgesloten, dat ondertussen decretaal verankerd is, tussen het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschap wat een aantal bevoegdheden betreft en de Commission communautaire française (COCOF), het Franstalige deel van Brussel. Daarbij werden de wetgevende bevoegdheden toch wel wat hertekend en is vormgegeven aan een nieuwe administratieve entiteit. Ik meen dat we aan Vlaamse zijde eenzelfde oefening moeten maken met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). De voorzitter daarvan is inderdaad minister Vanhengel. Ik heb het daar met hem over gehad. Dit is natuurlijk iets anders, omdat de COCOF decreta-

bevoegdheden heeft die de VGC niet heeft. Louter constitutioneel zal dat dus sowieso anders moeten gebeuren, maar los van het legistische en de vormgeving de jure, voeren ze hun beleid met betrekking tot de promotie van buitenlandse handel en het aantrekken van buitenlandse investeringen de facto onder die gezamenlijke koepel.

Dat staat los van wat wij hebben. Wij hebben samenwerkingsakkoorden vanuit Flanders Investment & Trade (FIT) met Brussels Expo en L'Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers (AWEX), waarbij we posten delen, hetzij bi- hetzij trilateraal. Los van die akkoorden hebben zij een entiteit vorm gegeven die de promotie voert en die voorstelt wat zij in het buitenland doen. Ik denk dat ze van de merksterkte van Brussel gebruik maken om, hetzij export, hetzij buitenlandse investeringen aan te trekken, en zich toch op de kaart te zetten in een gezamenlijk optreden Wallonië-Brussel.

Het moet voor Vlaanderen een ambitie zijn om dit ook te doen. Het staat ook met zoveel woorden in de ViA-tekst. Er komt volgende dinsdag een eindzitting van ViA. Het was niet zo gemakkelijk om een juist zicht te krijgen op de juridische constructie Wallonië-Brussel. Wij hebben ze nu helemaal geëxploreerd. Ik zal met Guy Vanhengel overleggen wat er verder kan. De reden waarom ik dat gisteren nog eens heb beklemtoond, is omdat uit de profielschetsen die gemaakt zijn door de Vlaamse Regering blijkt dat – en het geldt voor heel Vlaanderen maar de regio Leuven springt er heel sterk uit – de regio Leuven, die de tweede welvarendste regio is, volgens inkomen van de inwoners, slechts de negende is – van de 14 profielschetsen – als het gaat over economische bedrijvigheid. De welvaart van Leuven wordt gecreëerd vanuit Leuven, maar vooral in een heel nauwe relatie met Brussel. Als er voor heel Vlaanderen voor een deel in Brussel welvaart wordt gecreëerd, dan is dat in zeer grote mate zo voor de regio Leuven. Als er een economisch effect is van Brussel op Vlaanderen, dan is dat per definitie zo voor Leuven. Zeker die regio heeft er alle belang bij dat er een versterkte economische samenwerking komt tussen Vlaanderen en Brussel.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de communicatie met betrekking tot de wijziging in het subsidiebeleid

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, mijn vraag

dateert van 8 januari. Ik ben toen op de website van de Subsidiedatabank gaan kijken waar de groeipremie nog steeds vermeld stond. Nochtans werd er beslist dat ze zou worden afgeschaft ten voordele van de ecologiepremie. Ik wou toen vragen waarom de site niet up-to-date was.

Ik ben vandaag nog eens gaan kijken en nu staat er dat de groeipremie wel wordt stopgezet. Ik weet niet of die aanpassing is gebeurd door mijn vraag of dat ik te snel was met mijn vraag. In ieder geval is mijn vraag om uitleg een beetje achterhaald.

Ik had graag nog een andere algemene vraag gesteld. Zult u nog op een andere manier communiceren over de vereenvoudiging van het subsidiebeleid?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wou uw vraag toch enigszins nuanceren.

Voor de verschillende steuninstrumenten – ecologiepremie, groeipremie en de KMO-portefeuille – werden een groot aantal initiatieven genomen en staan er nog op stapel om het doelpubliek te informeren over de implicaties van de verschillende wijzigingen aan de instrumenten.

Ik overloop kort wat de stand van zaken is voor de verschillende instrumenten. De wijzigingen in de maatregel ecologiepremie zijn momenteel nog niet van kracht omdat het besluit van de Vlaamse Regering nog niet definitief is goedgekeurd. Het advies van de Raad van State werd immers ontvangen op 18 december 2008, aan de vooravond van de laatste ministerraad van de Vlaamse Regering van 19 december 2008. De nieuwe informatie met betrekking tot de laatste wijzigingen zal op de website worden geplaatst, zodra het besluit is goedgekeurd. Het is gepland voor de ministerraad van nu vrijdag.

De website is trouwens slechts een onderdeel van een breder opgezette communicatiecampagne. Er wordt een nieuwe ronde voorbereid door het agentschap. Begin maart 2009 zal in elke Vlaamse provincie een informatiesessie worden gehouden waarbij de vernieuwde ecologiepremie voor ondernemers duidelijk zal worden uitgelegd. Begin februari 2009 start bovendien een campagne in kranten en vakbladen om iedereen attent te maken op de wijzigingen in de maatregel. In de volgende nieuwsbrief van het Agentschap Economie, gepland voor begin februari 2009, zal een artikel verschijnen over de wijzigingen in deze maatregel. Er zal ook een e-mail worden gestuurd naar alle ondernemers die ooit al gebruik maakten van de ecologiepremie.

De groeipremie is nog een tijdje meegenomen, ook al is het de laatste. In de nieuwsbrief van november 2008, die uitgestuurd werd naar meer dan 50.000 ondernemers, werd duidelijk melding gemaakt van het feit dat de allerlaatste oproep voor de groeipremie werd gelanceerd. Natuurlijk

moeten we die nog afsluiten – en zolang nemen we ze nog mee – omdat er momenteel nog meer dan 2000 lopende dossiers zijn. Die mensen willen tot na de afhandeling van de dossiers, wel weten hoe de dingen lopen.

De vernieuwing van de BEA-maatregel (Budget voor Economisch Advies) naar KMO-portefeuille, werd eind 2008 gecommuniceerd via de nieuwsbrief van het Agentschap Economie en via een rechtstreekse e-mail aan alle klanten en dienstverleners. Op 10 december 2008 heb ikzelf samen met de administratieve top van het Agentschap Economie, het Instituut voor de aanmoediging van Innovatie door wetenschap en technologie in Vlaanderen (IWT) en FIT een specifieke toelichtingssessie georganiseerd over de KMO-portefeuille, die druk werd bijgewoond. De geplande wijzigingen werden eind 2008 ook op de website vermeld. De website werd begin 2009 opnieuw aangepast op maat van de nieuwe KMO-portefeuille. Er is informatie voorhanden zowel voor bestaande als nieuwe gebruikers. De KMO-portefeuille staat ook geafficheerd op de portaal van de Vlaamse overheid. Lijn1700 is ingeschakeld om de communicatie naar de klanten zo goed mogelijk te ondersteunen. Eind januari 2009 start een campagne in kranten, vakbladen en op de radio. Ook hier wordt gedacht aan een 'ronde van Vlaanderen' waarbij de KMO-portefeuille samen met het vernieuwde KMO-innovatieprogramma van het IWT in de markt zal worden gezet. De steunmaatregel BEA is in de nieuwe Subsidiewegwijzer 2008-2009 aangepast met volgende zin: "Begin 2009 is er een fundamentele bijsturing gepland van deze steunmaatregel." Bij de steunmaatregel groeipremie werd vermeld: "Wordt stopgezet begin 2009." Bij de steunmaatregel ecologiepremie staat vermeld: "Begin 2009 zal er een grondige hervorming van deze steunmaatregel doorgevoerd worden." De wijzigingen zullen ook eerstdaags worden doorgevoerd in de Subsidiedatabank. Door de lancering en in productiestelling van de KMO-portefeuille konden er van eind december 2008 tot 8 januari 2009 geen publicaties gebeuren op de website.

Tot daar een overzicht van het instrumentarium en de wijze waarop het werd gecommuniceerd.

Mevrouw Martine Fournier: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het XL-fonds

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, op 14 november is het Vlaamse relanceplan ‘Herstel het vertrouwen’ afgekondigd. Het plan kent drie assen: een versnelling van de investering, een versterking van de kredietverlening, met onder meer de verhoging van de waarborgleningen, en een versterking van het activeeringsbeleid op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Het XL-fonds is een onderdeel van de tweede as. Dat is eind december effectief van start gegaan. Enkele weken later, half januari, is de economische hemel helemaal niet aan het opklaren, integendeel. De werkloosheid stijgt, het aantal faillissementen neemt toe. Volgens de KBC zal de groei min 1 procent zijn. De Nationale Bank heeft de gegevens van het vierde kwartaal doorgetrokken naar heel het jaar 2009, dat is het zogenaamde overloopeffect, en kwam uit op een groei van 0,6 procent. In onze buurlanden heeft de economie nog geen dip bereikt. Het eerste kwartaal zakt wellicht nog dieper. Op basis van statistische gegevens kunnen we zeggen dat de economische groei nog negatiever kan uitvallen. Bovendien lezen we deze week in de krant dat Duitsland rekening houdt met min 2 procent en het Verenigd Koninkrijk met min 3 procent. Daar zou het aantal werklozen stijgen van twee naar drie miljoen tegen eind van dit jaar. Dat zijn cijfers om bij stil te staan.

Ik heb hierover gisteren al een actuele vraag gesteld aan de minister-president in de plenaire vergadering. Ik stel dezelfde vraag aan u. Het relanceplan werd twee maanden geleden gelanceerd. Hoe ver staat het daarmee? Is het voldoende? Als minister van Economie bent u daar dagelijks mee bezig. Ik vind dat we daar hier nog eens moeten over praten. Hoe evalueert u de situatie?

Ik las trouwens nog iets in de krant. In de afgelopen weken is in Vlaanderen het aantal wanbetalers toegenomen met 10 procent. Zo worden ook gezonde bedrijven met liquiditeitsproblemen geconfronteerd. De kredietverlening stottert en hapert. Krediet is nochtans zowat de smeerolie van het economische systeem. We moeten daar heel voorzichtig mee omspringen. De waarborgen inzake kredietverlening vormen daarom een van de maatregelen om op korte termijn toch wat resultaat te boeken en de economie te stimuleren.

Ik heb gisteren met onze ontvanger in Puurs een lening afgesloten. We zijn allemaal blij dat de rente daalt. Bij onze vorige lening bij diezelfde bank hadden wij een IRS (Interest Rate Swap) met vier basispunten. Nu is het concurrentiële tarief geen vier basispunten meer maar 110 à 140. Dat is bijna een vol procentpunt meer. Als de rente daalt met 50 basispunten – en intussen zitten we aan 100 à 150 – verhoogt de marge en slorpt ze de daling van de rente bijna volledig op. Het tarief voor de investeerder blijft ongeveer hetzelfde. Ik heb het dan nog over een openbaar bestuur, en voor zover ik weet is de gemeente Puurs een erg solvabele instelling. Ik moet er geen tekening bij maken, voor de bedrijven ligt dat nog een pak moeilijker. De marges zijn daar nog hoger opgelopen.

We hebben dat de voorbije dagen ook in Duitsland en in het Verenigd Koninkrijk gemerkt. Premier Brown wil de kredietverlening voor kmo's als hefboom gebruiken. Hij wil vanuit de overheid een zekere waarborg leveren. Hoewel het in se om een andere zaak gaat, biedt het XL-fonds op dit vlak misschien ook mogelijkheden.

Mevrouw de minister, de waarborg voor de kredietverlening is tot 300 miljoen euro opgetrokken. De bedragen zijn verhoogd en de criteria zijn versoepeld. Hoe evalueert u dit op dit ogenblik? Moeten we niet, naar analogie met onze buurlanden, overwegen dit systeem nog te versterken? De kredietverlening vormt een probleem. Ten gevolge van het aantal wanbetalingen komen sommige bedrijven in liquiditeitsproblemen.

Is het XL-fonds operationeel? De heer Van Rompuy heeft minister Van Mechelen die vraag afgelopen dinsdag eigenlijk al gesteld. We hebben toen een toelichting bij de operationele vormgeving gekregen. Mijn vraag sluit evenwel aan bij het debat dat we daarnet over de negatieve ontwikkeling van de handelsbalans hebben gevoerd. We moeten niet enkel de traditionele sterkhouders van de Vlaamse economie ondersteunen. We moeten ook de nieuwe clusters en de jonge bedrijven stimuleren en aanmoedigen om te groeien en om spelers op het wereldtoneel te worden.

In mijn ogen heeft het XL-fonds een fantastische opdracht. Afgelopen dinsdag hebben de heer Van Rompuy en ikzelf in de commissie voor Financiën uitleg over de opbouw van het fonds gekregen. Ik zou graag eens horen wat de minister van Economie over de finaliteit van dit fonds denkt. Hoe ziet u dat fonds evolueren? Welke opdrachten zou het fonds precies moeten uitvoeren?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, zoals de heer Van den Heuvel grotendeels zelf heeft toegelicht, heeft de Vlaamse Regering het actieplan ‘Herstel het vertrouwen’ goedgekeurd. Dit plan omvat onder meer een lijst van een groot gedeelte van de acties die we willen ondernemen om de crisis aan te pakken.

Ik heb steeds verklaard dat ik in verband met al deze acties veel belang hecht aan het instrument van de waarborgverstrekking aan bedrijven. Op deze manieren kunnen we de financiering van de bedrijven faciliteren. Mijns inziens, gaat het om een instrument met een grote hefboomfunctie. Dit staat in tegenstelling tot subsidies en dergelijke, die voor de overheid onmiddellijk een aanzienlijke cash-out betekenen.

Sinds 21 november 2008 is het besluit van de Vlaamse Regering betreffende erkenning van een financiële crisis en tot afwijking van de waarborgregeling voor kleine en middelgrote ondernemingen, oftewel het crisisbesluit,

van kracht. Dit besluit houdt een aantal versoepelingen met betrekking tot de maximumbedragen, de zekerheden en de openstelling van de waarborgen voor werkingskapitaal in. Dit betekent niet dat we klaar zijn. We maken dan ook opnieuw werk van een aantal bijstellingen.

De heer Van den Heuvel heeft naar de situatie in het buitenland verwezen. We hebben in de krant een aantal vergelijkingen met de relanceplannen in andere landen gezien. Ik heb vooral naar de waarborgregelingen voor kmo's gekeken. In Groot-Brittannië wordt momenteel aan een dergelijk plan gewerkt. Wij hebben dat veel sneller gedaan. Bovendien doorstaat ons plan de toetsing. In Groot-Brittannië gaat het om 50 procent. In Vlaanderen gaat het om 75 procent. De Britten voeren dit in voor 75 procent van de kmo's. In Vlaanderen is het potentieel 100 procent van de kmo's. Indien we beide regelingen met elkaar vergelijken, doorstaat onze regeling de toetsing.

Dat betekent niet dat we het hebben gehad. We blijven zoeken naar manieren om de regelgeving bij te sturen. Volgende week zullen we het decreet betreffende de waarborgregeling voor kmo's in deze commissie aanpassen. We zullen dat hier samen kunnen aanpakken. Hierdoor willen we de waarborgcontingenten van de verschillende banken efficiënter aanwenden. Dat is momenteel nog steeds een probleem. We hebben overeenkomsten met een twintigtal financiële instellingen gesloten. Die overeenkomsten zijn op een oproep gebaseerd. De instellingen kunnen op een contingent intekenen. Tot de voor volgende week geplande verandering aan het systeem, ligt het contingent vast. Dat betekent dat bedragen aan een financiële instelling worden toegekend. Of ze die middelen al dan niet gebruiken, doet er eigenlijk niet toe. Het contingent is gereserveerd en daarmee is de kous af. Ondertussen merken we in de backoffice hoe verschillend de financiële instellingen met de toekenning van die waarborgen omgaan. We hopen dat de omvorming van vaste naar flexibele contingenten druk op de financiële instellingen zal uitoefenen. We willen dit instrument op een coulante wijze in de markt krijgen. We hopen dit op te krikken.

Eerlijk gezegd zijn er grote verschillen tussen de verschillende manieren waarop financiële instellingen daar nu mee omgaan. We kunnen dat in de back office merken. Ik voel dat eveneens op het terrein, als mensen van kmo's ons aanspreken. Volgens sommigen werkt het systeem fantastisch en betekent het effectief een hefboom. Volgens anderen duurt het zeer lang voor de banken hiermee op de proppen komen. Ze moeten eigenlijk zelf al goed op de hoogte zijn. Er is, met andere woorden, een duidelijk verschil.

Het is voor ons niet altijd even duidelijk waarom de ene bank dit als een enorme toegevoegde waarde beschouwt en dit bij een kredietaanvraag snel op tafel legt en de andere bank hier liever niet over spreekt. In sommige

gevallen moet de ondernemer er zelf op wijzen dat er een waarborgsysteem is. Ik wil hier niet tot een 'name and blame'-campagne overgaan. Dat lijkt me mijn taak niet. Ik wil er enkel op wijzen dat we voor die contingenten middelen hebben opzijgezet. We hebben dit gedaan omdat we de ambitie hebben de ondernemer te dienen. Het is niet onze ambitie dat die middelen ergens geparkeerd blijven.

Eigenlijk zouden we in de back office, als we vaststellen dat bepaalde contingenten blijven openstaan, moeten beslissen die middelen aan de banken te geven die het systeem wel gebruiken. We hopen dat de overgang van vaste naar flexibele bedragen hiertoe zal leiden. We willen een concurrentiemechanisme in gang zetten. Dit zal de zaak versoepelen.

We hopen dat deze bijkomende stimulans tot een versnelde toekenning aan de ondernemingen zal leiden. We hebben dit systeem in samenwerking met de banken ingevoerd. We doen dit echter niet voor de banken, maar omdat we de ondernemers in staat willen stellen aan kredieten te raken zonder zelf grote zekerheden te moeten geven. Aangezien we niet zijn uitgerust om dit zelf te doen, werken we hiervoor samen met de banken. Af en toe horen we dat het voor ondernemers bijzonder moeilijk wordt bij een bank aan kredieten te komen. Die kredietverstrekking heeft voorrang op onze waarborgen. We hopen dat onze aanpak met betrekking tot de kredietverstrekking een bijkomende stimulans en impuls zal betekenen.

Verder stellen we de waarborgregeling open voor leasingmaatschappijen. Dit biedt ons een bijkomende mogelijkheid om kredieten te verstrekken en om de modaliteiten van de waarborgregeling in functie van de doelgroepen te differentiëren. Dat is in feite wat we volgende week in deze commissie zullen doen. We zullen het ontwerp van decreet bespreken en de commissieleden zullen er vervolgens over stemmen. We zullen zien of we tijdens de bespreking van het ontwerp van decreet nog bijkomende impulsen kunnen geven om de crisis nog beter op te vangen.

Ondertussen hebben we de Europese Commissie door middel van een brief gevraagd om gebruik te kunnen maken van de tijdelijke verhoging van het deminimisplafond van 200.000 euro tot 500.000 euro. Voor de waarborgdossiers betekent dit dat het maximale waarborgbedrag van 1,5 miljoen euro tot 3,75 miljoen euro per onderneming zou kunnen worden opgetrokken. De aanvraag is ingediend. Indien we groen licht krijgen, zullen we binnen het kader van die regeling een tandje bijsteken en het maximaal waarborgbedrag fors optrekken.

Wat de waarborgen voor risicokapitaal betreft, leggen we momenteel de laatste hand aan een nota voor de

Vlaamse Regering. Die nota betreft de omvorming van het non-recurring costs-fonds (NRC-fonds) en het Vlaams Innovatiefonds (Vinnof) tot de mezzaninefinanciering door de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV). Het is de bedoeling het eigen vermogen van bedrijven door middel van achtergestelde leningen te versterken. Dit zou onder meer ook hun kredietwaardigheid bij de banken ten goede komen.

Daar zouden we via achtergestelde leningen het eigen vermogen van bedrijven kunnen versterken, wat onder meer hun kredietwaardigheid bij de banken zou ten goede komen.

Zoals al eerder toegelicht, is het de bedoeling om daarvoor een deel van Vinnof en het NRC-Fonds te heroriënteren naar een instrument van mezzaninefinanciering. In totaal zou het daar gaan om opnieuw 90 miljoen euro, een bedrag dat we op die manier kunnen aanwenden om het eigen vermogen van bedrijven te versterken.

Ik wil u ook meedelen dat ik de nota voorbereid waarin wordt voorzien in de verlenging van het bestaande Biotech-fonds. Dit fonds bevat thans een portefeuille van 63 miljoen euro aan investeringen in biotechbedrijven. Dat is te vergelijken met de initiële inleg van 25 miljoen euro in 1994. Op basis van het laatste addendum tussen de GIMV en de Vlaamse overheid van 2005 werd de investeringstermijn beperkt tot het einde van dit jaar. Maar in plaats van het fonds te vereffenen, ben ik, gelet op de vraag naar kapitaal ook in deze biotechsector en op het mooie track-record van het fonds en de penibele situatie van nogal wat biotechbedrijven, absoluut voorstander om het termijn van het fonds te verlengen tot 2014, zodat we ook dat kapitaal in de sector kunnen houden.

U hebt zelf aangegeven dat het XL-fonds op 18 december 2008 het licht zag na een succesvolle closing ter waarde van 500 miljoen euro. VPM en GIMV hebben beiden de helft van het bedrag ingebracht. Het fonds richt zich op groeibedrijven met een ondernemingswaarde van 75 tot 750 miljoen euro waarbij men een kapitaalsinbreng vanwege het XL-fonds van 20 tot 100 miljoen euro voorziet. Hier mikken we dus duidelijk op bedrijven die thans buiten de scoop van de GIMV liggen omdat ze daarvoor een maatje te groot zijn.

Er is ook geen sprake van mogelijke interferentie met PMV-Mezzanine. Daar mikt men voornamelijk op participaties van maximum 2,5 miljoen euro. GIMV vertrekt van een gemiddelde inbreng van ongeveer 60 miljoen euro per dossier. Als we rekening houden met de vuistregel dat maximaal 10 tot 15 percent van één investering kan worden geïnvesteerd, mogen we verwachten dat het XL-fonds door de bank een tiental participaties zal aanhouden. De duurtijd van het fonds is twaalf jaar, waarvan vijf jaar investeringsperiode.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Dank u, mevrouw de minister, voor uw antwoord. Gisteren heeft minister-president Peeters in de plenaire vergadering gezegd dat het belangrijk is om de uitvoering van het relanceplan op de voet te volgen en natuurlijk ook de economie sterk te surveilleren. Er is ook de investeringstaskforce, waar we eind januari een stand van zaken krijgen in welke mate die versnelling in de uitvoering van de overheidsinvesteringen er is. De minister-president heeft ons ook gewaarborgd dat ook die andere maatregelen worden gemonitord. U bevestigt dat dit ook geldt voor uw beleidsdomein. Dat is inderdaad belangrijk. Het is de taak van het parlement om dat op te volgen.

Ik heb ook nog een vraag aan minister Van Mechelen gesteld over de vereenvoudiging van de procedures, zodat grote investeringsprojecten niet te lang in een of andere administratieve kast blijven liggen. Dat moet niet alleen worden uitgesproken door de Vlaamse Regering, maar moet ook in uitvoering worden gebracht door het Vlaamse ambtenarenkorps.

Het is een werk van velen en van lange adem, maar ik heb toch de bevestiging gekregen dat u daar een sterke stimulans aan geeft. Ik denk dat de kredietverlening een belangrijke hefboom is. Ik ben blij dat u daar alle mogelijkheden openhoudt en extra stimulansen wilt overwegen.

Minister Patricia Ceysens: We zullen verder blijven inzetten en kijken waar de instrumenten versterkt moeten worden. De signalen op het terrein zijn natuurlijk van dien aard dat heel wat bedrijven zich zorgen maken, hetzij over kredietverstrekking, hetzij over investeringen.

Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om te stellen dat er af en toe ook nog positief nieuws is. We mogen, wat ook de vraag is op het terrein, niet systematisch nieuws blijven maken over hoe moeilijk het loopt. Ik hoor nogal wat ergernis van economische milieus, die aangeven dat de self-fulfilling prophecy een heel gevaarlijke valkuil is.

Er zijn heel wat bedrijven die zeggen dat ze het nog absoluut goed doen en economisch vooruit blijven gaan. Ik heb op relatief korte termijn twee bedrijven gehoord waar belangrijke investeringen zijn binnengehaald, wat ook aanleiding gaf tot de uitbreiding van de productiecapaciteit. Ik was deze week bij de eerste steenlegging van een indrukwekkende gloednieuwe productiecapaciteit in de automobielsector. Dit om aan te geven dat er wel degelijk nog goed nieuws is.

Er is grote ergernis in nogal wat economische milieus dat bijvoorbeeld ook het Autosalon al is afgeschreven voor het open is gegaan. Heel wat economische actoren vragen dat we voldoende blijven aangeven dat er wel degelijk nog bedrijven en sectoren zijn die het zeer goed doen, blijven groeien, blijven investeren en bui-

tenlandse investeringen binnenhalen in nieuwe productiecapaciteit en economische opportuniteiten.

Ik vraag dat iedereen ook dat meeneemt. Ik vraag dat omdat dat op het terrein een grote bekommernis is van nogal wat economische actoren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
